

مجموعهٔ بخشید چند لحظه

همراه با مسابقه / ۱۳۶

برمدار حق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

...

دعای مطالعه

«اللَّهُمَّ أَخْرِجْنِي مِنْ ظُلُمَاتِ الْوَهْمِ وَ أَكْرِمْنِي بِنُورِ الْفَهْمِ اللَّهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ وَ انشُرْ عَلَيْنَا خَزَائِنَ عُلُومِكَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.» (خداایا، مرا از تاریکی های وهم خارج کن و به نور فهم گرامی ام بدار. خداایا، درهای رحمت را به روی ما بگشا و خزانه های علومت را برایمان باز کن، به مهربانی ات، ای مهربان ترین مهربانان!)

...

تقدیم به

تقدیم به ارواح قدسی ائمه معصومین علیهم السلام، به ویژه مولا و مقتدای زمان، حضرت بقیه الله الاعظم علیه السلام؛ شهدای انقلاب اسلامی و دفاع مقدس؛ مدافعان مظلوم حرم اهل بیت و زائران آستان ملکوتی امام علی بن موسی الرضا علیه السلام!

عنوان: ببخشید چند لحظه؛ بر مدار حق تهیه و تولید: اداره تولیدات فرهنگی آستان

قدس رضوی

ویراستار: سعیده سادات حسینی

ارزیاب علمی: حجت الاسلام والمسلمین

سید محمود مرویان حسینی

طراح جلد و صفحه آرا: عباس پرچی

ناشر: معاونت تبلیغات اسلامی

آستان قدس رضوی

چاپخانه: مؤسسه فرهنگی قدس

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۸

شمارگان: ۵۰۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۸۵۲۳۷-۱

نشانی: مشهد، حرم مطهر، صحن جامع

رضوی، ضلع غربی، بین باب‌الهادی علیه السلام و

صحن غدیر، مدیریت فرهنگی

صندوق پستی: ۳۵۱-۹۱۷۳۵

تلفن: ۰۵۱-۳۲۰۲۵۶۷

سامانه پیامکی دریافت پیشنهادها و

انتقادات: ۳۰۰۸۰۲۲۲۲

حق چاپ محفوظ است.

عنوان و نام پدیدآور : بر مدار حق/ تهیه و تولید اداره تولیدات آستان قدس رضوی؛ به سفارش معاونت تبلیغات اسلامی آستان قدس رضوی؛ ویراستار رضایی و صورتی سعیده سادات حسینی؛ ارزیاب علمی سیدمحمود مرویان حسینی.

مشخصات نشر : مشهد: آستان قدس رضوی، معاونت تبلیغات اسلامی، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری : ۱۶ ص.

فروست : ببخشید چند لحظه: ۹.

شابک : 978-622-685237-1

وضعیت فهرست : فیبا

نویسی

موضوع : حقوق بشر -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام

موضوع : Islam -- Religious aspects -- Human rights

موضوع : حقوق مدنی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام

موضوع : Islam -- Religious aspects -- Civil rights

شناسه افزوده : حسینی، سعیده سادات، ۱۳۶۰- ویراستار

شناسه افزوده : مرویان حسینی، سیدمحمود، ۱۳۲۴-، ویراستار

شناسه افزوده : آستان قدس رضوی. اداره تولیدات فرهنگی

شناسه افزوده : آستان قدس رضوی. معاونت تبلیغات اسلامی

شناسه افزوده : Astan Qods Razavi. The Islamic Propagation Department

رده بندی کنگره : BPT۳۰/۱

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۴۸۲۲

شماره : ۶۰۷۸۰۲۷

کتابشناسی ملی

مقدمه

وقتی قراره آدم‌ها باهم زندگی کنن، قطعاً پای حقوق و تکالیف به میون می‌یاد. مقابل حق، وظیفه است. حقوق و تکالیف جزو جدانشدنی جامعه‌ی امروزی ماست. توی زندگی اجتماعی و سبک زندگی اسلامی، ما در قبال خداوند، پیامبر ﷺ، معصومین علیهم‌السلام، خانواده و فامیل، همسایه، معلم و... به سری وظایف و تکالیف داریم و در مقابل یه سری حقوق، پایبندی به این حقوق و تکالیف می‌تونه تضمین زندگی دنیا و آخرت ما باشه.

ما توی این مجموعه سعی کردیم مطالب مختصر و مفیدی درباره‌ی جنبه‌های مختلف حقوق تقدیمتون کنیم. امیدواریم مطالعه‌ی این مطالب کمکتون کنه زندگی بهتری داشته باشین.

گسترش حقوق بشر با بمب اتم!

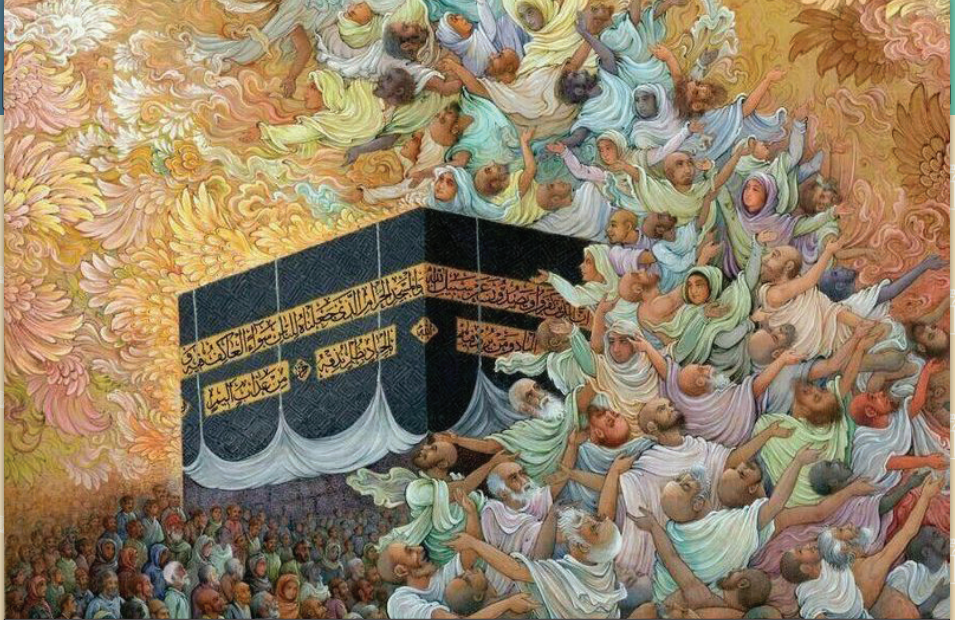
آمریکایی‌ها هم می‌گویند ما رسالت داریم در دنیا حقوق بشر و دموکراسی را توسعه دهیم. راه گسترش دموکراسی، کاربرد بمب اتم در هیروشیماست؟! توپ و تانک و جنگ افروزی و کودتاکری در امریکای لاتین و آفریقا است؟! امروز هم در خاورمیانه این همه دغل بازی و فریبگری و ظلم و جنایت به چشم می‌خورد. با این وسایل می‌خواهند حقوق بشر و رسالت جهانی شان را گسترش دهند!

۱۳۸۲/۱۴

سرشار از رأفت و مهریونی باشین.

به تو گفتم صبوری کن ، صبوری

...

یادآوری بعضی خاطره‌های تلخ ، همیشه بد نیست . فاجعه‌ی منا رو یادتونه ؟ یادتونه دلیل فاجعه‌ی منا چی بود ؟ اگه راه حجاج رو نمی‌بستن و ازدحام جمعیت پیش نمی‌اومد ، خیلی از هم‌وطن‌ها و عزیزانمون رو از دست نمی‌دادیم و داغ‌دارشون نمی‌شدیم .
وقتی جمعیت زیاده ، هل دادن توی مسیرهای ورودی و خروجی ، نه تنها تخلیه‌ی جمعیت رو با مشکل مواجه می‌کنه ؛ بلکه ممکنه به بچه‌ها و سالمنداها آسیب برسونه و شما با تضييع حقوق زائران امام رضا علیه السلام و آسیب‌رسوندن به اون‌ها ، حق الناس به گردنتون بیفته . پس وقتی جایی شلوغ بود ، فقط صبوری مشکل رو حل می‌کنه ، نه هل دادن .

نگهبان خوبی برای قلعه خودتون باشین

دیگه همه می‌دونن که هیچ حدومرزی وجود نداره! حتی توی خونه هم نمی‌شه ادعا کرد که حریم خصوصی وجود داره. من به‌عنوان پدر حق دارم نگران بچه‌هام باشم. بالاخره باید بدونم با گوشی‌ای که براش خریدم، چی کار می‌کنه، چی گوش می‌ده، به کی زنگ می‌زنه، توی کدوم شبکه اجتماعی عضو و چه مطالبی توی کانال‌ها می‌خونه و می‌بینه!

ضمن اینکه کاملاً درکتون می‌کنیم و برای نگرانی‌تون احترام قائلیم؛ ولی به چند توصیه توجه کنین:

۱. به بچه‌ها نشون بدین که چقدر براتون مهم هستن و نگران‌شون هستین؛

۲. صادقانه نگرانی‌های خودتون رو با بچه‌ها در میون بگذارین و تا حد امکان، سعی کنین حریم خصوصی فرزندتون رو نقض نکنین؛

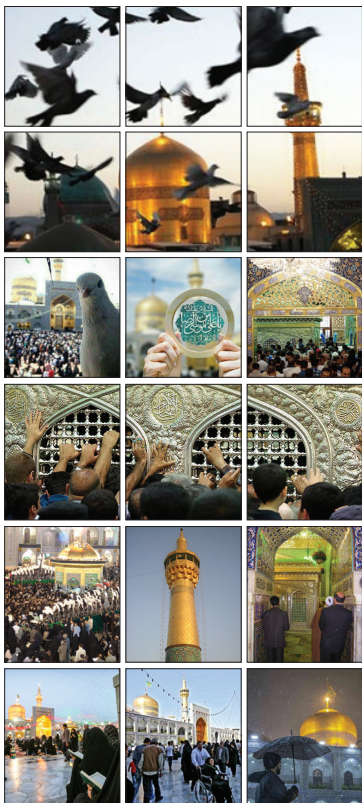
۳. از برنامه‌های نظارتی استفاده کنین که روی گوشی بچه‌ها قابلیت نصب دارن؛

۴. کنترل‌ها رو به صورت گام‌به‌گام انجام بدین؛ به طوری که تا وقتی مشکلی احساس نکردین، عادی رفتار کنین یا اگه در استفاده از این وسیله، نشونه‌ای از ناهنجاری دیدین، حق دارین اون رو جدی بگیرین و پیگیری کنین؛

۵. مهارت خودکنترلی رو از کودکی به بچه‌ها آموزش بدین؛

۶. مراجع معظم تقلید درباره چک کردن گوشی فرزندان نظرهای فقهی مختلفی دارن که باید از دفتر مرجع تقلید خودتون سؤال کنین.

همیشه حق با مشتری است

تازگی‌ها مد شده به هر جایی وارد می‌شین، بزرگ این جمله‌ها نوشته شده: «همیشه حق با مشتری است» یا توی لابی بیمارستان نوشته: «منشور حقوق بیمار» و... خوبه بدونین توی حرم هم همین قضیه وجود داره؛ ولی خیلی‌ها ازش بی‌خبرن.

مهمون‌های امام‌رضا علیه‌السلام حق دارن در کمال امنیت و آرامش، بیان زیارت و با یه کوله‌بار معرفت، برگردن وطنشون. حالا اگه خدای نکرده توی حرم اتفاقی براشون بیفته، همه کارهای مرتبط با دوا دکترشون با حرمه، یا اگه گیره از خدابی خبر بیفتن که حتی خرج برگشت براشون نداشته باشه، تهیه بلیت برگشتشون با حرمه؛ ضمن اینکه اگه کسی از نظر جسمی توان اومدن به زیارت نداشته باشه، بخش امداد زائر، به این افراد برای زیارت کمک می‌کنه. این‌ها چند نمونه از حقوق زائر در حرم مطهر بود که نام بردیم.

جالبه بدونین هزینه این خدمات از موقوفه‌هایی تأمین می‌شه که برای این مواقع هست.

حکمونه خطکش داشته باشیم

وسط حق و حقوقی که همه بر ما دارن، خودمون هم بر خودمون به حق هایی داریم. یکی از اون حق ها حق داشتن یه خطکش برای گم نشدن و اندازه گیری درسته. گاهی باطل خودش رو حق جلوه می ده تا گمراهی ایجاد کنه؛ به همین علت، هروقت راه رو گم کردین و نتونستین حق و باطل رو از هم تشخیص بدین، نگران نباشین؛ بلکه دنباله رو خانواده ای باشین که قرآن اون ها رو مبرا از هرگونه رجس و پلیدی دونسته و نوی زیارت «جامعه کبیره» خطاب به اون ها می گیم: «وَ الْحَقُّ مَعَكُمْ وَ فِیْكُمْ وَ مِنْكُمْ وَ إِلَیْكُمْ وَ أَنْتُمْ أَهْلُهُ وَ مَعْدِنُهُ» (حق با شما [اهل بیت عَلَيْهِمُ السَّلَامُ] و در وجود شماست و از شما نشئت گرفته و به سوی شما برمی گردد و شما اهل حق و معدن حق هستید.)

خوبی‌ها ت رو می‌دن به کسی که ازش متنفری

مرحوم آیت‌الله بهاء‌الدینی می‌فرمود:

«روز قیامت که بشه، نیکی‌هامون رو به محبوب‌ترین فرد زندگی مون نمی‌دیم؛ اما مجبور می‌شیم نیکی‌هامون رو به کسی بدیم که ازش متنفر بودیم و غیبتش رو کردیم! گناه، به خصوص حق الناس، اوج حماقته نه زرنگی! زرنگی، بندگی خداست. زرنگی‌های ما، بیشترش نا زرنگیه. کسی که می‌گه: 'سرفلانی کلاه گذاشتم اشتباه می‌کنه؛ در اصل کلاه سرش رفته، چون اون طرف حق برگردنش پیدا کرده.'»

...

پدر؛ دینمه و ایمانمه

همیشه خودم رو مدیون پدرم می‌دونسته و می‌دونم؛ ولی باید اعتراف کنم نه می‌دونستم به گردن من چه حقی داره و نه می‌دونستم چطور باید اون رو ادا کنم تا اینکه خدمت پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم رسیدم. افراد زیادی دوروبر حضرت بودن. وقتی نوبتم شد، از حضرت پرسیدم: «پدرم به گردن من چه حقی داره؟» پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم با مهربونی جواب دادن: «هیچ وقت پدرت رو با نام صدا زن، جلوتر از او راه نرو، قبل از پدرت ننشین، کاری نکن که مردم به پدرت دشنام بدن.»

محمد بن یعقوب کلینی رازی، الاصول من الکافی، ج ۲، ص ۱۵۸ و ۱۵۹.

چای تلخ؛ چای شیرین

پنجمین باری بود که جلو آینه می‌رفت و نگاهی به خودش می‌انداخت. مقبول شده بود.

جلال که اومد، خسته و کلافه روی مبل ولو شد: «چایی داریم؟»

ملیحه با سینی چایی نشست مقابل جلال.

تلفن جلال زنگ خورد. بلند شد: «نه مهندس جان، من فقط هفت صد تومن مصالح خریدم.

این طوری که نمی‌شه ...»

تا حرفش تموم شد، چایی هم سرد شده بود.

ملیحه رفت چایی رو عوض کنه. جلو آینه که رسید، باز خودش رو برانداز کرد.

وقتی برگشت، جلال جلوی تلویزیون خوابش برده بود.

ملیحه مثل یه ماه گذشته، تلویزیون رو خاموش کرد و خوابید.

جلال صبح که بیدار شد، زیر بالشتش یه نامه دید که توش نوشته شده بود:

جلال عزیزم، می‌دونم یه ماهه که کارهات خیلی زیاد شده و نمی‌تونیم کنار هم

غذا بخوریم؛ ولی بدون که هر شب یه نفر عاشقانه منتظره که با تو شام بخوره.

دوستت دارم.

حسین الشهداء

حقی که امام حسین علیه السلام هم کاری برایش نمی‌کنن

بین دو نماز توی صحن جامع رضوی یه حاج‌آقایی رفت پشت تریبون و یه مسئله شرعی مبتلا به امروز ما رو این جور ی گفت: «کسی که حقی رو ضایع کرده، خدا راه جبران برایش گذاشته: اگه حق مالی بوده؛ مثلاً پولی رو از کسی به زور گرفته یا دزدی کرده یا توی معامله ش کم فروشی کرده، اگه طرف رو می‌شناسه، باید دینش رو ادا کنه یا رضایتش رو بگیره. اگه صاحبش رو نمی‌شناسه، از طرف اون فرد به فقرا صدقه و رد مظلومه بده. اگه صاحبش فوت کرده، به ورثه‌ش بپردازه یا از اون‌ها رضایت بگیره. اگه توان مالی نداره، سعی کنه رضایت بگیره یا مهلت بگیره تا کم‌کم بپردازه و اگه نتوانست دینش رو ادا کنه، وصیت کنه تا بعد از مرگش، ورثه رضایت صاحب مال رو بگیرن. ولی اگه اون حق، جنبه آبرویی داشته؛ مثلاً غیبت کرده یا تهمت زده، در صورت امکان باید رضایت اون شخص رو بگیره؛ ولی اگه بقین داره مطرح‌کردنش باعث فساد مهم‌تری مثل اختلاف می‌شه، لازم نیست بهش بگه و فقط کافیه توبه کنه و برای اون شخص استغفار و طلب مغفرت کنه.»

جلوتر از ته صف نداریم

وارد سلف سرویس شدم. ساعت حدود ۱:۴۵ بود. صف غذا طولانی بود و به کلاس نمی‌رسیدم. توی صف دنبال آشنایی می‌گشتم تا بتونم سریع‌تر غذا بگیرم. شخصی رو دیدم که چهره‌ش آشنا بود و قیافه‌ش مذهبی. نزدیک شدم و ژتونم رو بهش دادم و گفتم: «می‌شه برای من هم بگیره؟» چند لحظه بعد نوبتش شد و ژتونم رو داد و به طرف غذا گرفت، بعد برای من که پشت میز نشسته بودم، آورد و دوباره توی صف وایستاد. بلند شدم و رفتم کنارش و گفتم: «چرا این کار رو کردی و برای خودت غذا نگرفتی؟» گفت: «من به حق داشتم و برای شما غذا گرفتم. حالا برمی‌گردم و برای خودم غذا می‌گیرم.» این لحظه‌ای بود که به اون فرد خیلی علاقه‌مند شدم و مسیر زندگی‌م تغییر کرد.

شهید عبدالحمید دیالمه

#سگ_فحش_نیست

یه نفر با سگ لنگش داشت توی پارک قدم می‌زد و سگش هم با سروصدا اعصاب مردم رو خط‌خطی می‌کرد. هرکسی هم که از صدای سگ شاک می‌شد، با تندتندی جواب می‌داد که سگ فحش نیست و من مدافع حقوق حیواناتم! روزی در حال قدم‌زدن، یه دزد از راه رسید و کیف پولش رو دزدید. صاحب سگ وحشت‌زده فقط نگاه می‌کرد که یکی از اهالی همون پارک فرقونی رو براش آورد و گفت: «تو که یه عمر سگت دزدی کرد و آرامش مردم رو دزدید. حالا لااقل این سگ رو بگذار توی فرقون و دنبال دزد بدو. شاید این دزد بتونه دزد رو بگیره و اقلان نفعی برای تو و مردم محله داشته باشه!»

اول خدا بعد از همه؟! |

وقتی قبل از اینکه بری سراغ خدا، اول از بقیه درخواست می‌کنی و آگه کسی جوابت رو نده، بعدش از خدا می‌خوای؛ یعنی نه تنها همه رو با خدا شریک کردی؛ بلکه حتی اون‌ها رو قدرتمندتر از خدا می‌دونی. امام سجاد علیه السلام فرمودن: «فَأَمَّا حَقُّ اللَّهِ الْأَكْبَرُ فَإِنَّكَ تَعْبُدُهُ لَا تُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا، فَإِذَا فَعَلْتَ ذَلِكَ بِإِخْلَاصٍ جَعَلَ لَكَ عَلَى نَفْسِهِ أَنْ يَكْفِيكَ أَمْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَ يَحْفَظَ لَكَ مَا تُحِبُّ مِنْهَا»^۲ (حق خدا این است که پرستشش کنی و برایش شریک قائل نشوی که اگر با اخلاص این کار را انجام دهی، کار دنیا و آخرت را کفایت می‌کند و آن چیزی را که دوست داری، برایت نگاه می‌دارد.)

۱. حسن بن علی بن شعبه حرانی (ابن شعبه)، تحف العقول عن آل رسول صلی الله علیه و آله، ص ۲۹۲.

راز ماندگاری تخت جمشید

وقتی به معماری تخت جمشید دقت می‌کنیم، متوجه می‌شویم که خشت و سنگ تنها دلیل ماندگاری این بنای تاریخی نبوده؛ بلکه ملات استفاده‌شده برای این بنا، نقش اصلی رو توی ماندگاریش ایفا کرده، چراکه خشت و سنگ بدون ملات، با اولین باد و بارون فرو می‌ریزه. جامعه هم مثل یه ساختمونه. مردم هم مثل سنگ و آجر و خشت‌های ساختمون هستن. اون چیزی که ساختمون جامعه رو سرپا و استوار نگه داشته، حقوق اجتماعی انسان‌ها در مقابل هم است؛ چون رعایت این حقوق باعث استواری و پایداری جامعه می‌شه و رعایت نکردنش انحطاط و فروپاشی جامعه رو همراهش می‌باره؛ طوری که به قول معروف دیگه سنگ روی سنگ بند نمی‌شه.

بالاخره حق دادنیه یا گرفتی؟

«هرچی سرش بیاد حقیسه»، «حقم رو از حلقومشون می کشم بیرون!» این جمله ها رو بارها و بارها از افراد مختلف و توی موقعیت های مختلف شنیدین.

اصلاً می دونین حق چیه؟ کی حق داره و کی نداره؟ وقتی کسی حقی داره، چطور باید بهش برسه؟ آدم ها در قبال هم، چه حقوقی دارن؟ اگه روزی قصد داشتین به کتاب در این باره بخونین، پیشنهاد ما این کتابه: حقوق انسان ها بر هم.

این کتاب به قلم حجت الاسلام محدثی و هفتادوپنجمین کتاب از مجموعه رهنماست که انتشارات معاونت تبلیغات اسلامی آستان قدس رضوی (ژائر رضوی) اون رو چاپ کرده و می تونین با اسکن QR کد مقابل، دانلودش کنین.

جواب بده، جایزه بگیر

کافی است به ترتیب نام مسابقه و شماره گزینه‌های صحیح پرسش‌ها را به صورت یک عدد دورقمی از چپ به راست، همراه با نام و نام خانوادگی خود، به سامانه پیامکی ۳۰۰۸۰۲۲۲۲ ارسال کنید.

مثال: بر مدار حق ۲۴ احسان رضوانی پور

مهلت شرکت در مسابقه، یک ماه پس از دریافت کتابچه است. قرعه‌کشی از بین پاسخ‌های کامل و صحیح و به صورت روزانه انجام می‌شود و نتیجه آن نیز از طریق سامانه پیامکی گفته شده به اطلاع برندگان می‌رسد.

پرسش‌ها

پرسش اول: بر اساس روایت پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

حق پدر بر فرزند چیست؟

۱. پدر را با نام صدا نزند.

۲. جلوتر از او راه نرود.

۳. قبل از پدر ننشیند.

۴. همه گزینه‌ها.

پرسش دوم: اگر کسی که حق مالی بر گردن ما

دارد، فوت کند، تکلیف چیست؟

۱. صدقه دادن از طرف میت.

۲. ادای حق به ورثه میت.

۳. رضایت گرفتن از ورثه.

۴. گزینه ۲ و ۳.

این کتاب هدیه‌ای است متبرک و معنوی از
خوان باکرامت امام رافت و مهربانی، حضرت
علی بن موسی الرضا علیه السلام.
با مطالعه دقیق محتوای کتاب و اهدای
آن به سایر جویندگان معارف ناب دینی،
بخشی از یک جریان اثرگذار فرهنگی باشید.

برای دریافت این مجموعه اسکن کنید.

